

''Trullstrik'' — Trollstråk

Man trodde förr, att det fanns vissa ''strik'', stråk eller sträckningar i skogen och efter färdvägarna, där hemlighetsfulla krafter drev sitt spel och vad som helst kunde hända — och man väntade sig också oförklarliga händelser. Man visste om åtminstone tre sådana ''strik'' på fastlandet. Ett gick tvärs över vägen nedanför Tverå-bäck innan man kommer till Lövberg, följde ''vittvägen'' åt öster och vek av mot Kistnbäck, där Kisti, ''flickan som trampade på brödet'', försvann i bäckens mossiga gytta och sägnernas dunkel. (Sool-Öen 1973).

En sådan händelse inträffade, när vi skulle buföra till Lövberg på försommaren 1895. Min farmor Håll Kerstin Persdotter, född 1829, skulle vara där, och eftersom hon var något ofärdig skulle hon få åka i kärrskindan efter häst, medan far tog hand om korna och fann stigar, som var genare och bättre än kärrvägen, och de höll sällskap med hästskjutsen bara där det passade. När de passerat Lövbergsbron kom de fram till första motbacken, Stuprännan, och snart var de framme vid Tveråbäck, där ''strike'' gick. Då gav en av korna upp ett förfärligt bölande och försökte sticka bort i skogen. Men far var strax intill och fick tag i träggen, som hon hade om halsen, och lyckades hindra henne. Farfar kom också fram, och nu började en riktig kamp om kon med osynliga makter. Nishans-folket kom också buförande och hann upp oss, och när Jöns såg kampen som pågick, kom även han med en tragg i handen, och nu var de tre man om kon. Jöns såg att kon var förtrollad, så han drog kniven ur slidan och ''stälade'' kon, drog mumlande kniven efter huvudet på henne. I samma stund kom ett skri, ett vrål från det

håll där Kisti försvann, som det inte går att beskriva. Då upphörde förtrollningen, kon blev lugn och följde med de andra till fäboden. Men under kampen att komma lös hade hon ansträngt sig, så att hon kastade blod. — Denna händelse var så allvarsam, att den satt sin stämpel på alla tre karlarna för hela deras återstående tid. När den kom på tal, kunde Nishans Jöns ta pipan ur munnen och säga: ”Om man hade kunnat släppa henne och hade kunnat följa med, vad månede man hade fått se då, tro!” — Så länge vi for med korna till Lövberg, brukade sen far se till att han hade en järnklave (kobindsle) med sig i trillan och att kor och hästkjuts kom på samma gång till Tveråbäck, så att han raskt skulle kunna ingripa, om något skulle hända korna vid detta farliga ”strik” över vägen.

Ett annat ”trullstrik” gick från Långtjärn mot färdvägen väster om Gesunda. Stolt Jöns har berättat om en Gesunda-bo, som var ute på en hemlig fångstfärd, kanske var den på olaga tid. När han kom mot Långtjärnshället, blev det alldeles mörkt, det enda han såg var två par ögon, som lyste hotande mot honom som blanka mässingsknappar. Han måste vända om, och när han gått några famnar, blev det åter ljus, men den tvivelaktiga fångstfärden kom alldeles av sig.

Det tredje ”strike” gick från Knikålass-bäck norr om Gesunda över heden mot Ryssa. Anna Häll och Axel Fors i Ryssa har berättat om en händelse där, som de aldrig kunnat glömma. Det var omkring 1923, och de var ännu inte gifta, men de hade fått låna häst och släde och varit över till Soll för att få ut ”stur-somo”, den huvudsakliga lönen för vinterarbetet i skogen, och för att betala skatter och andra utgifter. De var unga, de hade haft en härlig dag, och färden var behaglig i fullmånsken.

När de kom ut på Ryssa-heden till nämnda backe hördes ett kraftigt dån, en häftig stormvind rusade fram, och träden böjdes i bågar. En del snö rycktes med och yrde omkring. I yrvädet kom ett djur ut i vägen, det såg ut som en stor grå gris med lång ragg. Axel som var en van skogskarl hade aldrig sett ett sådant djur förr. Det såg ut som om det skulle springa rakt på släden, men det ändrade riktning och sprang framför hästen, alltmedan det reste sig på bakbenen och slog med frambenen. Anna var så rädd så hon skrek, men Axel var mest rädd för att den lånade hästen skulle komma till skada. När djuret sen skulle över på andra sidan vägen, måste det gräva sig igenom den höga snö-

plogskanten, innan det försvann. — Axel var inte värre rädd än att han tog sig dit nästa dag för att se, om han kunde spåra djuret men kunde inte upptäcka minsta spår.

En känd person från Vika som hade sin sommarstuga i Gesunda skulle en sommarsöndag fara till Vika i ett ärende. När han kom till nämnda ställe, såg han ett stort djur, som for över vägen. Han kunde inte se vad det var för djur men stannade och steg ur bilen för att söka efter spår men kunde ingenting hitta.

Håll Albert Jönsson